

UCHWAŁA NR LXXIII/602/2023
RADY GMINY KAZIMIERZ BISKUPI

z dnia 30 marca 2023 r.

w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Kazimierz Biskupi na lata 2023-2025

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 165 ze zm.) oraz art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 40) **Rada Gminy Kazimierz Biskupi uchwala**

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Kazimierz Biskupi na lata 2023-2025

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Kazimierz Biskupi na lata 2023-2025, stanowiący Załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr LV/494/2022 Rady Gminy Kazimierz Biskupi z dnia 21 kwietnia 2022 roku w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie gminy Kazimierz Biskupi na lata 2022-2025.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kazimierz Biskupi.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2023 roku.

Przewodniczący Rady Gminy

Arkadiusz Mielcarek

Załącznik do uchwały Nr LXXIII/602/2023
Rady Gminy Kazimierz Biskupi
z dnia 30 marca 2023 roku

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Kazimierz Biskupi na lata 2023-2025

Przewodniczący Rady Gminy

Arkadiusz Mielcarek

Kazimierz Biskupi, marzec 2023

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie

- I. Mapa problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych w Polsce.
- II. Diagnoza lokalnych problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych (alkoholu i narkotyków) oraz uzależnień behawioralnych przez mieszkańców Gminy Kazimierz Biskupi jako podstawa konstruowania Gminnego Programu.
- III. Lista problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych (alkoholu i narkotyków) oraz uzależnień behawioralnych przez mieszkańców Gminy Kazimierz Biskupi jako podstawa konstruowania Gminnego Programu.
- IV. Cele możliwe do osiągnięcia w procesie realizacji zadań wynikających z konstruowanego Programu.
- V. Zadania, wskaźniki realizacji zadań Gminnego Programu.
- VI. Zasoby Gminy w realizacji działań profilaktycznych i w rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym.
- VII. Koordynowanie zadań Programu.
- VIII. Finansowanie zadań Gminnego Programu.
- IX. Monitorowanie i ewaluacja procesu realizacji zadań.
- X. Materiały źródłowe.

Wprowadzenie

Podstawy prawne działań związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych alkoholu i narkotyków w Polsce określają: ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 poz. 165 ze zm.) oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 ze zm.). Wymienione ustawy określają kierunki polityki państwa wobec tych substancji oraz regulują zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów z nimi związanych, wskazują zadania i podmioty odpowiedzialne za ich realizację, a także określają źródła finansowania tych zadań.

Zadania określone w przygotowanym Programie są zgodne z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025. Dokument ten wskazuje zadania na rzecz ograniczania stosowania substancji psychoaktywnych, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych (tzw. "dopalaczy"), zawarte w celu operacyjnym 2: „Profilaktyka uzależnień”. Wskazane jest w nim zintegrowane przeciwdziałania uzależnieniom, uzależnienia od tytoniu, alkoholu oraz zachowań (uzależnienia behawioralne). W związku z notowanym od kilku lat wzrostem spożycia napojów alkoholowych w Polsce, w tym przez dziewczęta i kobiety, Narodowy Program Zdrowia wskazuje na potrzebę wdrażania i upowszechniania standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii spektrum płodowego zespołu alkoholowego FASD.

Narodowy Program Zdrowia wskazuje również potrzebę zmniejszania dostępności alkoholu. Ograniczanie dostępności alkoholu jako strategiczne zadanie w zakresie przeciwdziałania problemom alkoholowym wskazane jest jako priorytet działań w Ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wymienia. Wysoka ranga, jaką ustawodawca nadał w zawartym w wymienionych dokumentach formom oddziaływań, wynika z faktu, iż **ograniczanie dostępności alkoholu jest jedną z najskuteczniejszych metod zmniejszających zarówno poziom spożycia alkoholu, jak i problemów z nimi związanych**. „Dostępność alkoholu ma wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei ma wpływ na rozpowszechnienie problemów. Wzrost liczby punktów sprzedaży, przedłużenie godzin otwarcia, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku”¹).

¹ J. Moskaiewicz, J. Sierosławski, K. Dąbrowska, *Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne, „Alkoholizm i Narkomania”, tom 18, nr 4/2005.*

W odniesieniu do alkoholu wyróżnia się dwa rodzaje dostępności: ekonomiczną, która rozumiana jest jako relacja między ceną alkoholu, a dochodami konsumentów oraz fizyczną określającą gęstość punktów sprzedaży napojów alkoholowych, ich rozmieszczenie na terenie gminy oraz godziny otwarcia placówek. W ramach ograniczania dostępności alkoholu ustawodawca wprowadził regulacje centralne, wynikające wprost z zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz regulacje lokalne, wprowadzone przez samorządy gmin.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Kazimierz Biskupi na lata 2023-2025, jest elementem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kazimierz Biskupi na lata 2022-2027². Jest też odpowiedzią na występujące w społeczności lokalnej problemy związane z piciem alkoholu i używaniem substancji psychoaktywnych. Oparty jest na analizie problemów, wynikających z diagnozy i potrzeb związanych z ich niwelowaniem oraz uwzględnia zasoby i środki, którymi Gmina dysponuje.

Polacy częściej piją piwo i wino, rzadziej się upijają, ale pod względem ilości spożywanego alkoholu Polska niczym się na tle Europy nie wyróżnia. Jednak u nas trend jest odwrotny: spożycie cały czas rośnie. Obserwuje się niepokojące trendy. **Mimo, że w Europie Zachodniej spożycie alkoholu jest wysokie, to od kilku lat spada, ale w Polsce rośnie.** Francja, w 1980 roku było 19 litrów na głowę, teraz – poniżej 13 litrów, Włosi z 16 litrów zeszli do 7 litrów na głowę, Niemcom też spożycie spada, nawet Rosja w ostatnich latach zanotowała spadek. Natomiast Polska z 8 litrów wskoczyła na 12 litrów. Pijemy już więcej niż piliśmy w czasach za komuny³.

Średnie roczne spożycie alkoholu w Europie wynosi ok. 8 litra na osobę w wieku powyżej 15 lat (w 2016 r.). Aby uwzględnić różnice w zawartości alkoholu w różnych napojach alkoholowych (np. piwo, wino, napoje spirytusowe), podaje się je w litrach czystego alkoholu rocznie. Jak pokazuje mapa, średnie spożycie alkoholu na mieszkańca jest bardzo zróżnicowane w Europie. Według najnowszych danych Polacy piją ponad 11 litrów czystego alkoholu na głowę według miary WHO (Światowej Organizacji Zdrowia), czyli w grupie powyżej 15 roku życia. **Wkrótce osiągniemy poziom 12 litrów, powyżej 12 litrów wg naukowców zaczyna się**

² Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kazimierz Biskupi na lata 2022-2027.

³ Spożycie alkoholu w Europie, Zdrowie, 20 listopada 2022.

proces degradacji społecznej. Z danych wynika też, że w czołówce europejskich państw, w których pije się najwięcej są Mołdawia, Litwa i Czechy⁴.

Badania dowodzą, że istnieją powiązania między używaniem i nadużywaniem alkoholu a ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Powiązania te są złożone i różnią się stopniem bezpośredniości wpływu picia alkoholu na ubóstwo i wykluczenie oraz stopniem zasięgu tego wpływu.

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów uzależnień

(dane szacunkowe wg. Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych).

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów uzależnień (dane szacunkowe wg. PARPA)		w Polsce	w Gminie Kazimierz Biskupi (11 383 osoby)
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 228 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 455 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 455 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	ok. 570-797 osób

Przyjmując szacunki Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych można zakładać, że w Gminie Kazimierz Biskupi jest:

- ok. 228 osób uzależnionych od alkoholu,
- ok. 455 osób dorosłych, żyjących w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice),
- ok. 455 dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholowych,
- ok. 570-797 osób pijących szkodliwie.

⁴ Spożycie alkoholu w Europie, Zdrowie, 20 listopada 2022.

Zgodnie z oczekiwaniami wyniki badań ESPAD 2019⁵ **wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych niż legalnych, zwłaszcza alkoholu**. Większość badanych nigdy po substancje nielegalne nie sięgała. Wśród tych, którzy mają za sobą takie doświadczenia większość stanowią osoby, które co najwyżej eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem. Chociaż raz w ciągu całego życia używało tych substancji 21% młodszych uczniów i 37% starszych uczniów. Na drugim miejscu wśród uczniów gimnazjów pod względem rozpowszechnienia substancji nielegalnych jest amfetamina (4%), a wśród uczniów szkół wyższego poziomu – ekstazy (5%). Zarówno eksperymentowanie z substancjami nielegalnymi, jak ich okazjonalne używanie jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

Analiza trendów rozpowszechnienia używania nowych substancji psychoaktywnych (dopalaczy) napawa optymizmem. Tendencjom spadkowym w tym zakresie towarzyszy wzrost przekonań o ryzyku związanym z używaniem tych substancji, nie tylko w sposób regularny, ale także na poziomie eksperymentowania. Trzeba dodać, iż **wskaźniki dostępności tych substancji także weszły w trend spadkowy.**

Uzależnienia behawioralne⁶ (zwane także nałogami behawioralnymi) to pewne zachowania (np. korzystanie z internetu, pracowanie, uprawianie ćwiczeń), które w większym lub mniejszym stopniu dotyczą każdego z nas, ale nad którymi tracimy kontrolę. W konsekwencji, zamiast przynosić nam przyjemność, stają się problemami. Najważniejszą różnicą pomiędzy wykonywaniem jakiejś czynności z pasją a uzależnieniem jest utrata kontroli (odczuwanie przymusu) i powód, dla którego wykonujemy daną czynność. Utrata kontroli wiąże się z tym, że nie jesteśmy w stanie przestać, nawet jeśli próbujemy. Powód uzależnienia jest w dużej mierze związany z tym, że nie radzimy sobie z emocjami lub stresem i niejako uciekamy w dane zachowanie, żeby nie myśleć o trudnościach (w przypadku dzieci tego typu problemy to np. kłótnie rodziców, brak kolegów itp.). Najbardziej znanym uzależnieniem behawioralnym jest zaburzenie związane z **graniem w gry hazardowe** – osoby dorosłe mogą grać na automatach, wypełniać kupony toto-lotka albo iść do kasyna. Najczęściej wiąże się to z pewnym dreszczykiem emocji, z zabawą, ale i z utratą pieniędzy. Jeśli kupujemy jeden – dwa losy co jakiś czas, to utrata kwoty, jaką na nie przeznaczaliśmy, nie jest dla nas problemem. Ale jeśli zaczynamy grać coraz dłużej, coraz częściej myślimy o graniu, zastanawiamy się, jakie liczby

⁵ *Badania ankietowe dotyczące używania substancji psychoaktywnych (papierosy, alkohol, narkotyki, dopalacze) przez młodzież szkolną realizowane są w Polsce co 4 lata i stanowią część międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD).*

⁶ Rowicka M., Skuteczna profilaktyka uzależnień behawioralnych, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2019.

obstawić, to przyzwyczajenie może stać się kłopotliwe. Potrzeba wykonywania danej czynności coraz częściej może dotyczyć wielu zachowań, np. **grania w gry komputerowe, używania internetu, robienia zakupów, uprawiania ćwiczeń czy wykonywania pracy.**

Wybrane akty prawne regulujące kwestie realizacji działań z przedmiotowego zakresu:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023r., poz. 165 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 1608).
3. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 1327 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 633 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 176 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 1634 ze zm.).
7. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym tj. (Dz. U. z 2023 r. poz. 40).
8. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 2561 ze zm.).
9. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).
10. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).
11. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 2123).
12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

II. Diagnoza lokalnych problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych (alkoholu i narkotyków) oraz uzależnień behawioralnych przez mieszkańców Gminy Kazimierz Biskupi jako podstawa konstruowania Gminnego Programu.

1. Diagnoza wykonana przez – Krajowy Ośrodek Kształcenia Administracji w Krakowie, ul. Szlak 77/222, 31-153 Kraków.

2. Dane uzyskane od podmiotów Gminy Kazimierz Biskupi, realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

W celu zdiagnozowania dostępności napojów alkoholowych na rynku lokalnym, przyjęto następujące wskaźniki wyznaczające dostępność alkoholu: liczbę uchwalonych zezwoleń na sprzedaż alkoholu oraz liczbę zezwoleń pozostających poza obiegiem prawnym (niewykorzystanych, wolnych); kwotę pozyskanych środków z tytułu udzielania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz kwotę, która przypada rocznie na zakup alkoholu przez każdego mieszkańca Gminy; liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz liczbę mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych.

Dla lepszego zobrazowania dynamiki problemów do opracowania przyjęto lata, tj. 2019-2021 i przedstawiono w poniższych tabelach.

• Uchwały i zarządzenia dotyczące lokalnej polityki wobec alkoholu

	2019	2020	2021
Liczba zaplanowanych zezwoleń (uchwały)	210	210	210
Liczba zezwoleń wydanych (udzielonych) przedsiębiorcom	23	63	63
Liczba zezwoleń pozostających poza obiegiem prawnym (niewykorzystanych)	187	147	147

Tabela 1. Liczba uchwalonych zezwoleń i zezwolenia wydane przedsiębiorcom w latach 2019-2022.

Bardzo wysoki poziom zezwoleń na sprzedaż pozostających poza obiegiem prawnym („niewykorzystanych”) zaświadcza o bardzo dużej dostępności alkoholu na terenie Gminy.

Obowiązujące uchwały:

1. Uchwała Nr LIX/484/18 Rady Gminy Kazimierz Biskupi z dnia 28 czerwca 2018 roku w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania tych napojów na terenie gminy Kazimierz Biskupi.
2. Uchwałą Nr LIX/484/18 Rady Gminy Kazimierz Biskupi z dnia 28 czerwca 2018 roku w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz

zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania tych napojów na terenie gminy Kazimierz Biskupi ustalono, że miejsca sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nie mogą być usytuowane w odległości mniejszej niż 50 metrów od obiektów chronionych: przedszkoli, szkół i kościołów. Odległość mierzona jest najkrótszą drogą dojścia, ciągiem dróg – od wejścia do punktu sprzedaży do granicy obiektów chronionych.

Gmina nie przyjęła uchwał:

1. O ograniczeniu godzin nocnych sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (w tym na stacjach paliw).
2. W sprawie stałego lub czasowego zakazu sprzedaży, podawania, wnoszenia oraz spożywania napojów alkoholowych na określonym obszarze Gminy.

• Rynek napojów alkoholowych w Gminie

Wartość alkoholu sprzedanego w placówkach na terenie Gminy na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców wyniosła:

	2019	2020	2021
Wartość sprzedanego alkoholu w placówkach handlujących alkoholem	5 338 144.95 zł	6 549 740.39 zł	7 399 870.18 zł
Liczba mieszkańców Gminy	11 406	11 406	11 383
Średnia kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy mieszkaniec	468,01 zł	574,24 zł	650,00 zł

Tabela 2. Wartość sprzedanego alkoholu w placówkach handlujących alkoholem w Gminie oraz średnia kwota, która przypada rocznie na zakup alkoholu na jednego mieszkańca.

Wartość sprzedanego alkoholu w placówkach handlujących alkoholem w Gminie systematycznie wzrasta. W 2021 roku wyniosła 7 399 870.18 zł, jest to o 2 061 725,23 zł więcej niż 2019 roku. **Wzrost kwoty, świadczy o zwiększającej się dostępności alkoholu Gminie.** Czułym wskaźnikiem dużej wzrastającej dostępności alkoholu w Gminie jest tym samym wzrastająca, w przedziale lat 2019-2021 kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy statystyczny (w tym dziecko) mieszkaniec Gminy. W 2021 roku jest to kwota **650,00 zł.**

Czułym wskaźnikiem dostępności alkoholu jest liczba osób przypadająca na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych. Dostępność w latach 2019-2021 ilustruje poniższa tabela.

	2019	2020	2021
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych	23	24	23
Liczba mieszkańców Gminy	11 406	11 406	11 383
Liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych ogółem	496	475	495

Tabela 3. Liczba osób przypadająca na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych ogółem.

W Gminie jest bardzo niekorzystny wskaźnik dotyczący liczby osób przypadających na jeden punkt sprzedaż napojów alkoholowych (im mniej osób tym większa dostępność alkoholu). Badania i praktyka wyraźnie wskazują, że skrupulatna kontrola dostępności alkoholu może zmniejszać problemy alkoholowe i poprawiać jakość życia wszystkich mieszkańców danego obszaru. **Spożycie alkoholu i nasilenie problemów społecznych rosną, gdy zwiększa się gęstość punktów sprzedaży napojów alkoholowych i wydłużają się godziny ich sprzedawania⁷⁾**. Wzrost wskaźnika liczby osób przypadających na 1 punkt sprzedaży jest trendem korzystnym. Z rekomendacji Światowej Organizacji Zdrowia wynika, że jeden punkt sprzedaży winien przypadać na 1000-1500 osób.

- **Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**

prowadzi sprawy zgodnie z procedurą zobowiązania do leczenia określoną w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi: przyjmuje wnioski o leczenie odwykowe złożone przez osoby prywatne lub instytucje, zaprasza na rozmowę informującą – motywującą osoby zgłoszone do leczenia odwykowego, kieruje tej osoby na badanie przez biegłych w przedmiocie leczenia odwykowego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia i wskazania rodzaju zakładu leczniczego oraz kieruje wnioski do Sądu Rejonowego o nałożenie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osoby z rozpoznaniem zespołu uzależnienia od alkoholu. Ponadto komisja zbiera się na posiedzeniach, związanych z rozpatrywaniem spraw dotyczących realizacji programu, w tym opiniowaniem postanowień dotyczących wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

⁷⁾ Problemy związane z dostępnością alkoholu - środowiskowe metody zapobiegania, Świat Problemów 2001,4.

Zadania Gminnej Komisji	2019	2020	2021
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym:	0	0	0
Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, w tym:			
- liczba zaplanowanych kontroli,	0	0	2
- liczba przeprowadzonych kontroli.	0	0	2
Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym: - liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	5	14	2
Udział członków komisji w pracach grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1	1	1

Tabela 4. Zadania realizowane przez GKRPA w latach 2019-2021.

W ramach pracy grup roboczych działających w obrębie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w których uczestniczyli członkowie komisji rozwiązywania problemów alkoholowych udzielano wsparcia w postaci, pomocy psychologicznej i pedagogicznej oraz przekazano materiały edukacyjne i ulotki informacyjne.

- **Placówka wsparcia dziennego dla dzieci.**

Placówki wsparcia dziennego stanowią skuteczny instrument wspierania rodzin, szczególnie tych, które doświadczają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Placówki świadczą pomoc adekwatną do potrzeb dzieci. Często, mimo skromnych warunków, w jakich funkcjonują, realizują swoje zadania, a ich praca przynosi wymierne pozytywne efekty w zakresie wspierania rozwoju osobowości dziecka, postępów w nauce oraz kształtowania relacji społecznych, opartych na wzajemnej pomocy. Pozytywne efekty pracy z dziećmi w placówkach potwierdzają rodzice, nauczyciele, jak i same dzieci⁸.

⁸ Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2021 roku, PARPA, Warszawa 2020.

Świetlica Środowiskowa została utworzona w dniu 27 sierpnia 2015 roku – Uchwała Nr XII/95/2015 Rady Gminy Kazimierz Biskupi z dnia 27 sierpnia 2015 roku w sprawie utworzenia Świetlicy Środowiskowej w Kazimierzu Biskupim

Zadania placówki	2019	2020	2021
Liczba dzieci uczęszczających do świetlicy środowiskowej ogółem	24	14	0
w tym liczba dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	8	9	0
wypoczynek letni z programem zajęć profilaktycznych	40	0	0

Tabela 5. Liczba uczestników świetlicy środowiskowej w latach 2019-2021.

W 2019 roku Gmina zorganizowała wypoczynek letni z programem zajęć profilaktycznych, w których uczestniczyło 40 dzieci.

- **Punkt konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy w rodzinie.**

Do zadań Punktu konsultacyjnego należą:

- rozpoznanie problemu – wstępna diagnoza uzależnienia, współuzależnienia, przemocy domowej, problemy wychowawcze, społeczne,
- motywowanie i informowanie o możliwości podjęcia leczenia – dla uzależnionych, współuzależnionych i doświadczających przemocy w rodzinie,
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia,
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,
- udzielanie osobom i rodzinom konsultacji oraz porad w sprawach uzależnień i przemocy,
- informowanie o dostępnych miejscach i formach pomocy oraz kompetencjach poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które mogą się włączyć w systemową pomoc dla rodziny.

Kategorie realizowanych konsultacji	2019	2020	2021
Liczba porad udzielonych: - osobom z problemem alkoholowym:	117	75	82

Tabela 6. Kategorie porad udzielanych w Punkcie konsultacyjnym ds. uzależnień i przemocy w rodzinie.

- **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pracownicy socjalni aktywnie realizują zadania w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Obszary pomocy	2019	2020	2021
Liczba rodzin objętych pomocą	257	212	189
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	38	28	24
Kwoty przeznaczone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej na pomoc rodzinom z problemem alkoholowym	227 324.00 zł	197.877,58 zł.	159.766,82 zł.

Tabela 7. Liczba rodzin z problemem alkoholowym objęta wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej.

- **Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie i grupy robocze.**

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie prowadzi spotkania w ramach grup roboczych z rodzinami, w których została wdrożona procedura Niebieska Karta.

Kategorie działań	2019	2020	2021
Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty na terenie Gminy	4	13	12
w tym:			
- wszczętych przez pracowników GOPS w Kazimierzu Biskupim	0	1	1
Liczba NK w rodzinie z problemem alkoholowym	4	6	9

Tabela 8. Kategorie pomocy udzielanej przez Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz grup roboczych w latach 2019-2020.

W latach 2019-2021 nastąpił wzrost liczby wszczętych procedur Niebieskie Karty w rodzinach z problemem alkoholowym, z 4 w 2019 roku do 9 w 2021. **Badania potwierdzają zwiększenie liczby zachowań agresywnych i przemocy w rodzinie w przypadku wzrostu spożycia alkoholu.**

- **Komisariat Policji w Golinie / Posterunek Policji w Kazimierzu Biskupim**

Komisariat Policji w Golinie realizuje swoje założenia zgodnie z nałożonymi zadaniami w ustawie o Policji, a więc jako umundurowana i uzbrojona formacja ma służyć społeczeństwu. Głównym zdaniem jest utrzymanie bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego, poprzez między innymi zwalczanie objawów demoralizacji, zapobieganie wykroczeniom czy też zjawiskom przestępczym.

W celu poprawy założeń nałożonych na formację umundurowaną w poszczególnych obszarach, funkcjonariusze Komisariatu Policji w Golinie jak i funkcjonariusze Posterunku Policji w Kazimierzu Biskupim:

- podejmują ścisłą współpracę z władzami samorządowymi,
- podejmują ścisłą współpracę z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kazimierzu Biskupim, poprzez udział w spotkaniach w grupach roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w których została wdrożona procedura „Niebieskie Karty”;
- organizują spotkania z młodzieżą w szkołach z terenu Gminy Kazimierz Biskupi na temat bezpieczeństwa na drodze oraz w sieci.
- organizują spotkania z seniorami z terenu Gminy Kazimierz Biskupi, gdzie głównym tematem spotkań jest: samoobrona oraz uzależnienia od alkoholu, narkotyków ze wskazaniem negatywnych skutków ich oddziaływania. Zamiarem wskazanej tematyki jest oddziaływanie na młodzież poprzez seniorów w życiu codziennym.
- Współpracują z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Kazimierz Biskupi.
- Prowadzą spotkania i rozmowy z mieszkańcami na temat zagrożeń w celu wyeliminowania negatywnych zjawisk.
- Informują mieszkańców podczas obchodu o powziętych przedsięwzięciach.

Kategorie działań	2019	2020	2021
Liczba zatrzymanych do wytrzeźwienia	20	21	11
Liczba zatrzymanych kierujących pojazdami pod wpływem napojów alkoholowych na terenie Gminy Kazimierz Biskupi	19	19	23
Nieletnich pod wpływem alkoholu	0	0	0

Tabela 9. Kategorie działań realizowanych przez Komisariat Policji w Golinie / Posterunek Policji w Kazimierzu Biskupim

III. Lista problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych (alkoholu i narkotyków) oraz uzależnień behawioralnych przez mieszkańców Gminy Kazimierz Biskupi jako podstawa konstruowania Gminnego Programu.

1. Młodzi ludzie są zdania, że na terenie gminy mogą łatwo kupić alkohol. Ponad 15% uczniów zakupiło alkohol w punktach sprzedaży na terenie gminy.
2. Ponad 61% ankietowanych uczniów stwierdziło, że po raz pierwszy pili alkohol podczas uroczystości rodzinnej.
3. 73% badanych uczniów stwierdziło, że ich rodzice wiedzą o piciu przez nich alkoholu.
4. 14% ankietowanych mieszkańców uważa, że spożycie napojów alkoholowych na terenie Gminy wzrasta.
5. Na sięganie po alkohol największy wpływ mają rówieśnicy – prawie połowa ankietowanych uważa, że młodzież sięga po alkohol, aby dopasować się do grupy.
6. Młodzi ludzie są zdania (prawie 15% badanych), że na terenie gminy nieletni mogą łatwo kupić alkohol.
7. Badani dorośli deklarują, że nie tylko znają osoby, które doznają przemocy od osób najbliższych, ale także wobec nich osoby bliskie przemoc stosowały lub nadal stosują.
8. Prawie połowa ankietowanej młodzieży stwierdziła, że doświadczyły przemocy rówieśniczej, większość doświadczyła jej w szkole.
9. Kontakt z narkotykami miało 3 chłopców na 276 badanych.
10. Ankietowani uczniowie mają małą wiedzę na temat szkód zdrowotnych, spowodowanych długotrwałym korzystaniem z internetu i telefonu komórkowego.

IV. Cele możliwe do osiągnięcia w procesie realizacji zadań wynikających z konstruowanego Programu.

Problemy wynikające z diagnozy (analiza każdego problemu wynikającego z diagnozy)	Cele możliwe do osiągnięcia (każdy problem ma opisane cele)
Młodzi ludzie są zdania, że na terenie gminy mogą łatwo kupić alkohol. Ponad 15% uczniów zakupiło alkohol w punktach sprzedaży na terenie gminy	<u>Cel główny:</u> - ograniczenie picia alkoholu, w tym opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej uczniów szkoły podstawowej <u>Cel szczegółowy:</u> - zapewnienie udziału w uniwersalnych programach profilaktycznych
Ponad 61% ankietowanych uczniów stwierdziło, że po raz pierwszy pili alkohol podczas uroczystości rodzinnej. 73% badanych uczniów stwierdziło, że ich rodzice wiedzą o picu przez nich alkoholu.	<u>Cel główny:</u> - ograniczenie spożywania alkoholu przez młodzież <u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie rodzicom udziału w zajęciach na temat szkód powodowanych używaniem alkoholu - zapewnienie rodzicom udziału w warsztatach prowadzonych przez psychologa
14% ankietowanych mieszkańców uważa, że spożycie napojów alkoholowych na terenie Gminy wzrasta.	<u>Cel główny:</u> - ograniczenie spożycia napojów alkoholowych <u>Cele szczegółowe:</u> - prowadzenie edukacji dla dorosłych (szkoleń, kampanii)
Na sięganie po alkohol największy wpływ mają rówieśnicy – prawie połowa ankietowanych uważa, że młodzież sięga po alkohol, aby dopasować się do grupy.	<u>Cel główny:</u> - zmiana przekonań młodzieży na temat alkoholu <u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie udziału w programach rekomendowanych w zakresie profilaktyki uniwersalnej
Młodzi ludzie są zdania (prawie 15% badanych), że na terenie gminy nieletni mogą łatwo kupić alkohol.	<u>Cel główny:</u> - ograniczenie możliwości zakupu alkoholu przez nieletnich <u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie osobom handlującym alkoholem udziału w szkoleniu
Dorośli respondenci (ponad 50%), zwracają uwagę na problem picia alkoholu przez młodzież.	<u>Cel główny:</u> - ograniczenie liczby pijących nieletnich <u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie udziału w programach rekomendowanych w zakresie profilaktyki uniwersalnej i selektywnej

Badani dorośli deklarują, że nie tylko znają osoby, które doznają przemocy od osób najbliższych, ale także wobec nich osoby bliskie przemoc stosowały lub nadal stosują.	<u>Cel główny:</u> - ograniczenie przypadków przemocy w rodzinie <u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie dostępu do programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc - zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej dla osób stosujących przemoc - zwiększenie kompetencji członków grup roboczych w zakresie pracy z osobami doznającymi przemocy i stosującymi przemoc w rodzinie
Prawie połowa ankietowanej młodzieży stwierdziła, że doświadczyła przemocy rówieśniczej, większość doświadczyła jej w szkole.	<u>Cel główny:</u> - ograniczenie przypadków przemocy rówieśniczej <u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie udziału w programach profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania agresji i przemocy rówieśniczej - zapewnienie uczniom doznającym przemocy rówieśniczej możliwości korzystania z pomocy psychologicznej
Kontakt z narkotykami miało 3 chłopców na 276 badanych.	<u>Cel główny:</u> - utrzymanie spadkowego trendu używania substancji psychoaktywnych przez uczniów <u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie udziału w rekomendowanych programach profilaktycznych
Ankietowani uczniowie mają małą wiedzę na temat szkód zdrowotnych, spowodowanych długotrwałym korzystaniem z internetu i telefonu komórkowego.	<u>Cel główny:</u> - zwiększenie wiedzy na temat uzależnień behawioralnych <u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie udziału w zajęciach na temat szkód zdrowotnych, powodowanych długotrwałym korzystaniem z internetu i telefonu komórkowego.

Tabela 11. Problemy wynikające z diagnozy problemów związanych z alkoholem, narkotykami i uzależnieniami behawioralnymi oraz wskazane cele możliwe do osiągnięcia poprzez realizację zadań Gminnego programu.

V. Zadania i wskaźniki realizacji zadań Gminnego Programu.

1. Planowane zadania na lata 2023-2025 w ramach Narodowego Programu Zdrowia.

Są to zadania regulacyjne i zapewnienie skutecznego egzekwowania przepisów -
zmniejszenie dostępności fizycznej alkoholu. Badania ostatnich dziesięcioleci przyniosły wiele
wyników dokumentujących silną zależność między poziomem konsumpcji alkoholu, a wieloma

problemami zdrowia i porządku publicznego. Wzrost liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przedłużenie godzin ich otwarcia, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku. Dostępność ma więc istotny wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei może wpływać na rozpowszechnienie problemów społecznych.

W Gminnym Programie winny znaleźć się propozycje ograniczania dostępności alkoholu. Wynika to z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi⁹. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, usytuowanie miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych uwzględniają postanowienia gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. W tabeli poniżej sugerowane działania w tym zakresie.

LP.	Sugerowane działania w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu w Gminie Kazimierz Biskupi
1.	Obniżenie liczby uchwalonych zezwoleń do liczby wydanych przedsiębiorcom (udzielonych, niewykorzystanych).
2.	Zwiększenie odległości punktów sprzedaży od obiektów chronionych.
3.	Analiza kwoty, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu mieszkańcy Gminy (im wyższa kwota, tym większa dostępność alkoholu i większe szkody społeczne wynikające z picia alkoholu).
4.	Działania, które przyczynią się do wzrostu liczby osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych – im wyższa liczba tym mniejsza dostępność i mniejsze szkody indywidualne i społeczne.
5.	Ograniczenie godzin nocnej sprzedaży napojów alkoholowych w placówkach detalicznych (sklepy, w tym na stacjach paliw).

Tabela 12. Sugerowane działania w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu w Gminie Kazimierz Biskupi.

⁹ Art. 12, ust. 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wskazania: „Maksymalna liczba zezwoleń, o której mowa w ust. 1, usytuowanie miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych oraz godziny sprzedaży nocnej napojów alkoholowych uwzględniają postanowienia gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych”

Uzasadnienie potrzeby ograniczania dostępności alkoholu w Gminie przedstawiają poniższe wskaźniki związane z negatywnymi skutkami spożywania alkoholu.

1. Wysokie wartości sprzedanego alkoholu ogółem w latach 2019-2021.
2. Wysoka kwota, którą rocznie przeznacza na zakup alkoholu każdy mieszkaniec Gminy. Jest to konsekwencja wysokich wartości sprzedanego alkoholu ogółem.
3. Wysokie liczby „niewykorzystanych” zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Niewykorzystane zezwolenia wskazują na zwiększanie dostępności alkoholu.
4. Niekorzystna liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych.

W dniu 9 marca 2018 roku weszła w życie ustawa z dnia 10 stycznia 2018 roku o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych, która wprowadziła szereg zmian w obowiązujących przepisach. Nowelizacja ta dała samorządom lokalnym możliwość ustalania, w drodze uchwały, dla terenu gminy przy pomocy wskazanych jednostek pomocniczych gminy, ograniczenia w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. Ograniczenia te mogą dotyczyć sprzedaży prowadzonej między godziną 22.00 a 6.00. Są zatem dodatkowe narzędzia prawne ułatwiające samorządom lokalnym prowadzenie działań ograniczających dostępność alkoholu, a tym samym zapewniających większą skuteczność zaproponowanych w Programie na lata 2023-2025 działań.

2. **Zadania z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przyjęte do realizacji wynikające z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2025.**

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.

Lp.	Zadanie i adresaci zadań	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
1.	Prowadzenie punktu konsultacyjnego <u>Adresaci zadania:</u> osoby uzależnione i współuzależnione	Liczba osób korzystających z konsultacji	konsultant zatrudniony w punkcie

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

Lp.	Zadanie i adresaci zadań	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
1	Udzielanie pomocy psychologicznej dla rodzin zagrożonych problemami wynikającymi z nadużywania środków psychoaktywnych i przemocy w rodzinie. <u>Adresaci zadania:</u> rodziny zagrożone, dorośli i młodzież	- liczba wdrożonych działań, zorganizowanych zajęć i warsztatów	psycholog, psychoterapeuta
2	Organizowanie dla dzieci i młodzieży pochodzących ze środowisk zagrożonych problemami uzależnień i przemocą w rodzinie różnych form wypoczynku z programami z zakresu profilaktyki. <u>Adresaci zadania:</u> dzieci i młodzież	- liczba odbiorców wdrażanych działań	zadanie zlecone w ramach konkursu ofert
3	Realizacja programu profilaktyczno-wychowawczego w ramach zajęć w placówce wsparcia dla dzieci (w świetlicy) <u>Adresaci zadania:</u> uczestnicy zajęć świetlicowych, dzieci i rodzice	- liczba odbiorców wdrażanych działań	opiekunowie świetlicy
4	Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób współuzależnionych dorosłych i dzieci <u>Adresaci zadania:</u> Osoby z problemem uzależnień i przemocy w rodzinie	- liczba osób korzystających z porad w punkcie konsultacyjnym	konsultant zatrudniony w punkcie
5	Przygotowanie i upowszechnianie informacji nt. lokalnej oferty pomocy dla członków rodzin z problemem przemocy, w szczególności z problemem alkoholowym (np. poprzez strony internetowe) <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy gminy	- liczba dostępnych informacji na stronie internetowej	GKRPA
6	Udział w ogólnopolskich kampaniach profilaktyczno-edukacyjnych <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy gminy	- liczba uczestników kampanii profilaktyczno-edukacyjnych	GKRPA
7	Edukacja w zakresie profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia w lokalnej prasie <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy gminy	- liczba artykułów zamieszczonych w lokalnej prasie	GKRPA

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działania na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych

Lp	Zadanie i adresaci zadań	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
1	Wdrażanie rekomendowanych programów profilaktycznych realizowanych w placówkach oświatowych podległych Gminie. <u>Adresaci zadania:</u> uczniowie szkół, rodzice	- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych - liczba uczestników programów	instruktorzy programów rekomendowanych
2	Realizacja zajęć z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych z elementami zajęć sportowych. <u>Adresaci zadania:</u> uczniowie szkół rodzice	- liczba zrealizowanych działań profilaktycznych - liczba osób uczestniczących w działaniach profilaktycznych	osoby posiadające odpowiednie kompetencje
3	Realizacja zajęć z zakresu spektrum płodowych zaburzeń alkoholowych. <u>Adresaci zadania:</u> dorośli mieszkańcy gminy Kazimierz Biskupi	- liczba zrealizowanych działań profilaktycznych - liczba osób uczestniczących w szkoleniach i warsztatach	osoby posiadające odpowiednie kompetencje
4	Edukacja dorosłych w zakresie problemów wynikających z picia alkoholu, używania innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych przez dzieci i młodzież. <u>Adresaci zadania:</u> dorośli mieszkańcy gminy Kazimierz Biskupi	- liczba zrealizowanych szkoleń - liczba uczestników szkoleń	osoby posiadające odpowiednie kompetencje
5	Zorganizowanie szkolenia dla sprzedawców i właścicieli sklepów handlujących napojami alkoholowymi. <u>Adresaci zadania:</u> Osoby handlujące napojami alkoholowymi.	- liczba uczestników szkolenia	instruktor ds. szkolenia sprzedawców
6	Szkolenia dla służb zajmujących się profilaktyką i przeciwdziałaniem przemocy domowej (policja, pracownicy OPS, ZI, GKRPA, kadra pedagogiczna). <u>Adresaci zadania:</u> szkolenia dla przedstawicieli różnych zawodów/służb	- liczba przeprowadzonych szkoleń - liczba uczestników szkoleń	osoby posiadające odpowiednie kompetencje
7	Kolportaż czasopism, ulotek, broszur i innych materiałów służących edukacji w zakresie problematyki związanej z alkoholem i narkotykami i uzależnieniami behawioralnymi. <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy gminy	- liczba zakupionych informacyjnych i edukacyjnych	GKRPA

Działalność Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kazimierzu Biskupim

Zadania i adresaci zadań	Wskaźniki realizacji zadania
Podjęcie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym kierowanie do biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia. Adresaci zadania: osoby z problemem uzależnienia	- liczba przyjętych wniosków, - liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych, - liczba wniosków skierowanych do sądu
Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych Adresaci zadania: właściciele sklepów	- liczba przeprowadzonych kontroli
Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Adresaci zadania: przedsiębiorcy ubiegający się o wydanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych	- liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych
Udział członków komisji w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grupie roboczej ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Adresaci zadania: Uczestnicy przemocy w rodzinie: osoby doznające przemocy i wyrządzające przemoc	- liczba spotkań grupy roboczej

Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy (zakaz reklamy i sprzedaży alkoholu nieletnim) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Zadanie to oznacza, że w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych oraz zakazu sprzedaży alkoholu niepełnoletnim lub nietrzeźwym, sprzedaży pod zastaw i na kredyt, gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny, czyli występować bezpośrednio do sądu z aktem oskarżenia. Najpopularniejszą formą działań gmin w omawianym zakresie jest zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 43 lub art. 45 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.¹⁰⁾

Warto podkreślić, że zgodnie z kodeksem postępowania karnego, instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję oraz

¹⁰⁾ Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2022 roku, PARPA Warszawa 2021,

przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa. **Zawiadamianie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa uzyskane w związku z prowadzonymi czynnościami (przykładowo przeprowadzaną kontrolą zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych) stanowi zatem nie tylko uprawnienie burmistrza (wójta lub prezydenta miasta) jako organu kierującego bieżącymi sprawami gminy oraz reprezentującego ją na zewnątrz, lecz także jego prawny obowiązek.**

Lp	Zadanie i adresaci zadań	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
1.	- kontrole zasad i warunków wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych Adresaci zadania: przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych	Liczba zaplanowanych kontroli	członkowie GKRPA
2	- organizowanie szkoleń dla właścicieli, sprzedawców napojów alkoholowych w Adresaci zadania: przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych	Liczba uczestników	instruktor ds. szkolenia sprzedawców
3.	- podejmowanie interwencji spowodowanych zakłócaniem porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe lub będące pod wpływem substancji psychoaktywnych, lub będących sprawcami przemocy Adresaci zadania: mieszkańcy Gminy	Liczba interwencji	Policja GKRPA

Wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej

W przypadku utworzenia Centrum Integracji Społecznej - funkcjonowanie Centrum będzie finansowane proporcjonalnie do liczby osób uzależnionych od alkoholu i/lub narkotyków, biorących udział w oferowanych zajęciach integracyjnych.

VI. Zasoby Gminy w realizacji działań profilaktycznych i w rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym.

1. Analiza SWOT.

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów działań w pracach nad Gminnym Programem była analiza SWOT, oceniająca zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki wpływające na realizację zadań. Wyniki analizy są następujące:

Mocne strony	Szanse
Środki finansowe niezbędne do realizacji zadań.	Możliwości realizowania programów rozwiązywania problemów uzależnień.
Duża liczba wartościowych ofert szkoleniowych dla osób realizujących działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.	Obowiązek szkół w zakresie realizacji szkolnych programów wychowawczo-profilaktycznych.
Dobre warunki lokalowe potrzebne do realizacji zaplanowanych działań.	Udział w kampaniach ogólnopolskich dotyczących przeciwdziałania uzależnieniom.
Podnoszenie kwalifikacji przez przedstawicieli grup zawodowych realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami i osobami fizycznymi działającymi na rzecz uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem.
Działanie świetlicy środowiskowej.	Współpraca z zespołem interdyscyplinarnym do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
Możliwość korzystania ze wsparcia grup samopomocowych AA.	

Wspomaganie szkół w realizacji programów profilaktycznych.	
Działanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	
Słabe strony	Zagrożenia
Niska świadomość społeczna w zakresie problematyki używania, nadużywania alkoholu i szkód nim spowodowanych.	Narastająca agresja i przemoc rówieśnicza dzieci i młodzieży w kontekście dużej dostępności w Gminie Kazimierz Biskupi napojów alkoholowych.
Kulturowe przyzwolenie na spożywanie alkoholu, w tym wzrastające przyzwolenie rodziców dzieci uczęszczających do szkoły.	Zjawisko przemocy w rodzinie.
Deficyty w zakresie wiedzy na temat spektrum płodowych zagrożeń alkoholowych (FASD) oraz DDA.	Szkody społeczne spowodowane zjawiskiem uzależnienia.
Problem sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.	Wzrost spożycia alkoholu przez osoby nieletnie.
Niska skuteczność terapii w zakresie uzależnienia od alkoholu.	Duża dostępność napojów alkoholowych w handlu i gastronomii.
Niechęć do podejmowania leczenia przez uzależnionych oraz do współpracy w tym zakresie osób współuzależnionych.	
Mało efektywna procedura zobowiązania do leczenia odwykowego.	

2. Podmioty uczestniczące w realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kazimierzu Biskupim,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kazimierzu Biskupim,
- Przedszkole w Kazimierzu Biskupim,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kazimierzu Biskupim,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dobrosołowie,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kozarzewie,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Sokółkach,
- Biblioteka Publiczna w Kazimierzu Biskupim,
- Gminny Ośrodek Kultury w Kazimierzu Biskupim,
- Świetlica Środowiskowa w Kazimierzu Biskupim,
- Policja - Komisariat Policji w Golinie / Posterunek Policji w Kazimierzu Biskupim,
- Punkt Konsultacyjny w Kazimierzu Biskupim,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Spółdzielnia Socjalna Kazimierzanka w Kazimierzu Biskupim,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koninie,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Koninie,
- Placówki zdrowia.

VII. Koordynowanie zadań Programu

Koordynatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Kazimierz Biskupi.

VIII. Finansowanie zadań Programu

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2025 realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy, w ramach środków finansowych planowanych w budżecie Gminy, pozyskiwanych zgodnie z art. 9 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu

alkoholizmowi z tytułu wydawania zezwolenia sprzedaż napojów alkoholowych. Określa je preliminarz wydatków opracowany na dany rok, zgodny z projektem budżetu Gminy w dziale 851 - ochrona zdrowia, w rozdziale 85154 - przeciwdziałanie alkoholizmowi, w rozdziale 85153 - zwalczanie narkomanii.

2. Zasady wynagradzania członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.¹¹ Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują miesięczne, zryczałtowane wynagrodzenie w wysokości:

- 500,00 zł. – Przewodniczący Komisji,
- 450,00 zł. – Sekretarz Komisji,
- 300,00 zł. – pozostali członkowie Komisji,
- 50,00 zł. - za udział członka Komisji w kontroli punktu sprzedaży napojów alkoholowych.

3. Warunkiem wypłaty wynagrodzenia jest udokumentowany podpisem na liście obecności udział w pracach, zgodnie z regulaminem Komisji. Zatwierdzona przez Przewodniczącego Komisji, a w przypadku jego nieobecności przez Sekretarza lista obecności, jako załącznik do protokołu z posiedzenia, stanowi podstawę wypłaty wynagrodzenia.

4. Członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów podróży w związku z realizacją zadań wynikających z Gminnego Programu (szkolenia, konferencje posiedzenia sądów) na zasadach stosowanych w Urzędzie Gminy.

IX. Monitorowanie zadań Gminnego Programu

Monitorowanie występujących zagrożeń w środowisku lokalnym będzie podstawą do właściwego rozeznania skali problemu uzależnień w Gminie Kazimierz Biskupi, a w konsekwencji do planowania działań profilaktycznych adekwatnie do potrzeb. Monitorowanie stanu tych problemów będzie odbywało się we współpracy z realizatorami programu. Wyżej wymieniony monitoring będzie przeprowadzony poprzez:

- a) zbieranie danych szacunkowych, statystycznych, ankietowych,
- b) analizę uzyskanych danych,
- c) wymianę informacji między instytucjami, organizacjami i wszelkimi podmiotami odpowiedzialnymi i realizującymi założenia Programu na terenie Gminy Kazimierz Biskupi,

¹¹ Art. 41.5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

- d) prowadzenie działań mających na celu ocenę rodzaju i stopnia zagrożenia problemami uzależnień, a także monitorujących skuteczność realizowanych programów profilaktycznych,
- e) gromadzenie i analiza danych na temat problemu alkoholowego w gminie oraz porównywanie ich z danymi krajowymi,
- f) opracowanie wniosków oraz priorytetów na dalsze lata.

Ewaluacja Programu oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia efektywności poszczególnych działań, szczególnie po ich zakończeniu. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań, głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników, ocenianych w miarę potrzeb. Ewaluacja będzie miała ponadto charakter praktyczny - dane będą analizowane, celem dostarczania wniosków i rekomendacji praktycznie użytecznych dla lokalnych władz, jak również dla osób zawodowo, społecznie zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii, a także przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. **Ewaluacja pozwoli również na uściślenie współpracy wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację Programu.**

Raport z wykonania w kolejnym roku Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i efektów jego realizacji, sporządza Wójt Gminy, przedkłada Radzie Gminy **w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.** Wójt sporządza na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (ankieta KCPU) informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i przesyła ją do Centrum w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja¹².

¹² Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r., art. 41 ust. 2b i 2 c

X. Materiały źródłowe

1. *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kazimierz Biskupi na lata 2022-2027.*
2. Sierosławski J. *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r. ESPAD 2019.* Warszawa 2020.
3. Moskalewicz J. Sierosławski J, K. Dąbrowska, *Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne*, „Alkoholizm i narkomania”, tom 18, nr 4/2005.
4. Łukowska K, Okulicz-Kozaryn K., *Budowa gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z wykorzystaniem metody drzewa problemów – drzewa celów*, Fundacja ETOH, Warszawa 2016.
5. *Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2022 roku*, PARPA Warszawa 2021,
6. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025.
7. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r., art. 41 ust. 2b i 2c.
8. *Spożycie alkoholu w Europie*, Zdrowie, 20 listopada 2022.
9. Badania ankietowe dotyczące używania substancji psychoaktywnych (papierosy, alkohol, narkotyki, dopalacze) przez młodzież szkolną realizowane są w Polsce co 4 lata i stanowią część międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD).
10. Rowicka M., *Skuteczna profilaktyka uzależnień behawioralnych*, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2019.
11. Art. 12, ust. 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wskazania: „Maksymalna liczba zezwoleń, o której mowa w ust. 1, usytuowanie miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych oraz godziny sprzedaży nocnej napojów alkoholowych uwzględniają postanowienia gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych”.

12. Art. 41.5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

13. *Problemy związane z dostępnością alkoholu - środowiskowe metody zapobiegania*, Świat Problemów 2001.

UZASADNIENIE

DO UCHWAŁY NR LXXIII/602/2023

RADY GMINY KAZIMIERZ BISKUPI

z dnia 30 marca 2023 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii zwany dalej Programem określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień. Jest ona zgodna z kierunkami określonymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025. Dokument ten wskazuje zadania na rzecz zintegrowanych przeciwdziałań uzależnieniom, uzależnienie od tytoniu (nikotyny), od alkoholu oraz od zachowań (uzależnienia behawioralne) i od narkotyków wszystkie te zagadnienia zawarte w celu operacyjnym 2: Profilaktyka uzależnień.

Obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych wynika z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 1.1; art. 2.4. Natomiast z art. 12 ust. 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wynika nakaz uwzględniania w gminnych programach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, sytuowania miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych oraz godzin sprzedaży nocnej napojów alkoholowych.

Projekt Programu na lata 2023-2025 został pozytywnie zaopiniowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kazimierzu Biskupim.

W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2023-2025 jest zasadne.

Przewodniczący Rady Gminy

Arkadiusz Mielcarek